

D'Alan Turing a ChatGPT

El neurocientífic Mariano Sigman recorre l'evolució de la IA i avisa sobre el moment que prengui cos

Justo Barranco

El neurocientífic argentí Mariano Sigman (Buenos Aires, 1972), que va ser un dels directors del Human Brain Project, publica *Artificial*, un recorregut pel món de la intel·ligència artificial que comença recordant que, malgrat les pors que les noves intel·ligències electròniques superin o destrueixin la humanitat, la seva versió més rudimentària, l'enorme màquina de càlcul Bombe, creada per Alan Turing i per Joan Clarke a les instal·lacions de l'PMI6 a Bletchley Park el 1939, va néixer per salvar aquella humanitat del nazisme desxifrant els codis de la màquina Enigma.

Anys després, el malagunyat Turing va veure en els escacs un domini idoni per explorar la possibilitat d'una intel·ligència artificial. I per entendre com funcionen els mecanismes de la intel·ligència es va basar... en ell mateix, en els seus raonaments, per extrapolar-los i emular-los en una màquina. El 1948 idearia Turochamp, el primer programa d'escacs, una fita per a la qual no hi havia hardware adequat i que tenia una habilitat mediocre. El 2012 la Universitat de Manchester va rescatar el programa i Kasparov el va derrotar en 16 moviments. Amb el temps, passaríem d'intentar imitar el raonament humà a imitar l'òrgan que el produeix, el cervell i les seves xarxes neuronals. I les xarxes neuronals profundes unides als trillions de dades de l'era d'internet ens acabarien portant al moment actual en què, gràcies als grans models de llenguatge, les in-

EMILIA GUTIÉRREZ

ARTIFICIAL
Mariano Sigman i Santiago Bilinkis
Debate. Barcelona, 2023
256 p. | 17 € | e-book, 8,54 €

tel·ligències artificials, recorda, no només aprenen a detectar patrons en les imatges que per a la majoria de nosaltres són imperceptibles i identifiquen, entre milions de característiques, quines són les més eficients per resoldre un problema, sinó que ja tenen el llenguatge que ens permet explicar històries, tenir idees i intercanviar-les. Arribats fins aquí, Sigman diu que, coneixent molt poc del cervell humà, hem acoblat màquines que comencen a donar mostres de tenir intel·ligència. Una estratègia arrisca-

da que torna la IA bastant impredecible.

Explica com AutoGPT, llançat al març, pot rebre un objectiu que atomitza en diverses tasques parcials. I que a un agent d'IA d'aquest tipus li van plantejar el repte de resoldre un *captcha*. Sabent-se no humà, va idear una solució: va contractar una persona a través d'una plataforma de treballadors freelance. El treballador li va preguntar, desconcertat i divertit, si era un robot. La IA li va dir que tenia discapacitat visual. I la persona li va lliurar la frase per esquivar l'obstacle. OpenAI va descobrir que el sistema va identificar sobre la marxa un objectiu intermedi: no revelar que és un robot. I Sigman recorda que Piaget deia que la intel·ligència és l'art de saber què podem fer quan no sabem quèhem de fer. Això se li assembla.

I assenyalava que aviat aquests programes passaran a funcionar en cossos robòtics que els permetran interactuar amb el món de manera més profunda. I en una cognició que pren cos, poden emergir les emocions i un índex de consciència. Fa falta ja, conclou, una discussió a escala social i planetària sobre la IA.

El neurocientífic argentí Mariano Sigman a Madrid

Una IA ha estat capaç aquest any de contractar i enganyar un humà per resoldre un repte

ANTICRISIS

Rubén Turienco

Conecta
Barcelona, 2023
272 p. | paper, 19,85 € | e-book, 9,49 €

En un escenari en què les empreses neixen i moren amb una velocitat sorprenent, Turienco dirigeix el focus a les que han perdurat i continuen actives, i descobreix que un 65% de les que tenen més de 200 anys són japoneses, un país amb molt a ensenyar en matèria de resistència. El llibre examina la natura de les crisis i els elements per adquirir la mentalitat i les claus dels Henokienis, associació d'empreses centenàries que pren el nom del patriarca bíblic Enoc,

NO SALGAS DE TU ZONA DE CONFORT

Juan Ferrer

Lid
Madrid, 2023
148 p. | paper, 21,95 €

No és el mateix confort que conformisme. I davant l'espombada expressió que convida a sortir de la zona de confort, l'autor creu que hi ha conformismes felicitós, conformismes infelicitós i també zones de confort evolutives, en què ens ho passem bé aprenent i enriquint-nos, com li passa a un músic o un investigador. És la provocació inicial d'un llibre que vol qüestionar monedes comunes i es pregunta des de si és possible liderar sense resistència fins al canvi a si la supervivència d'una empresa

CARLOS E. MONTAÑÉS

Joaquim Montclús

Fundació Aragonum
Saragossa, 2023
258 p.

Pearson, Cambó, March... La història de l'enginyer, empresari i polític català i aragonès Carlos E. Montañés va resultar clau per a la construcció de l'Espanya moderna, assegura l'historiador Joaquim Montclús. Diputat liberal, fundaria Ferrocarrils de Catalunya, germen de l'actual Ferrocarrils de la Generalitat, i la Canadenca juntament amb Fred S. Pearson, essencial per a l'electrificació i el desenvolupament de Catalunya, que durant la vaga del 1919 fins i tot va